

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Megjelen hetenkint 3-szor: hétfőn s szombaton este és csütörtökön délelőtt. Kéziratok nem adóznak vissza.	Előfizethető a kiadóhivatalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felolvasó szerkesztő: BONTZ FERENC. Kiadóhivatal: MILLER JÓZSEF.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 6 ft — kr. Félévre . . . 3 ft — kr. Negyedévre . . . 1 ft 50 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilttér soronkint 50 kr. Többesrői hirdetéseknel engedmény
--	---	---	--	---

A néppárt revíziót követel !!

A megnyugvás teoriája.

(*) Erőnek erejével bizonyítani akarják az alkotmányos felfogásnak kizárólagos tulajdonosai, liberális politikusaink, hogy a már egyszer megalkotott egyházpolitikai törvényekbe *megnyugodnia* legszentebb polgári kötelesség.

Mi ezt kerekben tagadjuk. Tagadjuk pedig először azért, mert az említett állítás ellentmond a józan észnek, de tagadjuk másodsorban azért is, mert ezen állítás ellentétben áll a polgári jogokról alkotott egészséges fogalmakkal.

Vegyük az elsőt bonckés alá. Belenyugodhatunk-e valamibe, a miről meg vagyunk győződve, hogy rossz, hogy sok millió honpolgár legszentebb érzelmeit sértve, egyszers-mint ezen sok millió polgárt kebelébe záró egyház jogkörét sérti? — Ugy hiszük, hogy nem — mert belenyugodni abba, a mit rossznak találunk, egyenlő annak passzív elfogadásával.

Engedelmeskedni igenis *feltétlenül* tartozunk a törvényeknek, de azokba belenyugodni, s ellenük nem küzdeni alkotmányadta jogaink fegyverével, — midőn azokat határozottan rosszaknak tartjuk — egyszers-mint *polgári kötelesség mulasztása*.

De másodsorban, mint mondtuk, ellentétben áll a megalkotott törvényekben való feltétlen belenyugvás teoriája a polgári jogokról alkotott egészséges fogalmainkkal.

Ha van *kérvényezési joga* a népgyűléseknek a királyhoz és a parla-

menthez, ha van az *egyénnek joga* azon képviselőre adni szavazatát, a kire akarja és a melyiktől saját elveinek megvalósítását várja, úgy van joga közvetve befolyásolni az állam akaratának nyilvánulását, ugyanazon akarat nyilvánulását, melynek kifejezett formája a törvény és ugyan azon akarat, mely a sérelmes törvényt létre hozta, ugyan ezen törvényt meg is változtathatja; a miből nemcsak maga a jog, de ezen jog érvényesíthetése és az állam akaratja alakjában való megtestesíthetése is következik.

Azok tehát, kik honpolgári kötelességre hivatkozva követelik a feltétlen megnyugvást, feledik először, hogy a honpolgároknak — még ha nem szabadelvűek is — van lelkiismeretük és ezen alapuló meggyőződésük, s van ép oly s ép annyi joguk, mint a minő és a mennyi jog által jöttek létre a parlament többségének hozzájárulása következtében azon törvények, melyekbe mi, *hivő* katolikusok nem és ezerszer nem nyugszunk bele.

Más kérdés az, hogy ezen áldatlan harcban, melyre nézve reánk akarják *crőszakolni* a fegyverletételt, természetesen kire háromolnék azon szerep, hogy engedjen; a mindenható, és mindent tudó államra-e, mely egy kezével képes pusztítani és alkotni; melynek akarata a törvény; s melynek akarata jó azért, mert szent és sérthetetlen tekintélyen alapszik — avagy reánk, kik ma elnyomatunk, kik alig érvényesíthetjük befolyásunkat a törvényhatóságoknál, még kevésbé folyhatunk be az állam életébe?

Nem-e a fenséges hatalom magasztos kötelessége beszüntetni a harcot s *megadni* a gyengének azt, a mit ő jogainak alapján kér? De terrorizálni, fenyegetni, büntetni és

hamis teoriák alapján megnyugvást tanítani, mint polgári kötelességet; azt mondani, hogy a megalkotott törvények ellen küzdeni hazafiúi bűn, honpolgári vétség — nem egyéb, mint újra összeütközésbe hozni a polgárt a hívóval, az alattvalót, az egyház tagjával — feléleszteni a legirtózatossabb dilemmát, melyből vagy a lelkiismeret elnémitása, vagy a törvény szabta büntetés eltűrése által szabadulhatunk csak ki.

Ez a mi jövőnk; tudjuk mi jól, hogy a kulturharc hullámai hol csapdosnak s hogy *honnan* dül a fergeg, mely folyton háborgásban akarja tartani a katolikus társadalom tengerét.

Épen ezért senki se merjen reánk vetni, midőn kötelességet teljesítünk. — Ha a hatalom részéről okvetlenül folytatni akarják a harcot, úgy adják meg számunkra legalább azt a *csekély elégtételt*, hogy beismerik azt, miszerint *mint jó polgárok, alkotmányos jogunkból folyólag cselekszünk*, midőn tiltakozva, a megalkotott törvények ellen — *revíziót követelünk*.

— **Katolikus körök.** *Teésen*, mint ottani levelezőnk írja, megalakult a *kath. kör* 78 taggal; remélhető azonban, hogy a tagok száma nagyon gyorsan fog növekedni. Az alapszabályokat jóváhagyás végett már felküldték a miniszteriumhoz. — *Alsó-Alappon* folyó hó 16-án tartotta a *kath. kör* alakuló ülést 65 tag jelenlétében. A kör a „*Fejérmegyei Napló*”-t hivatalos lapjának mondotta ki s ennek alapján már meg is kezdte működését, jölehet az alapszabályok csak a napokban terjesztettek fel megerősítés végett a belügyminiszteriumhoz. — *Rácalmáson* a *kath. kör* megalakult, alapszabályai már felterjesztettek a belügyminiszteriumhoz. — *Kőrös-Tarjánban* és vidékén is *kath. kör* van alakulóban a nagy-váradai bitoros püspök védnöksége alatt. A mint hírlik, K i s s főszolgabíró a belügyminiszterhez tett fölterjesztésében ellenzi a kör alapszabályainak

megorósítását, mert — ugymond — a kör tagjai azt hangoztatják, hogy ezután csak katolikus előljáróra s képviselőre adják szavazatukat, jöllehet a kör alapszabályai szerint politikát nem üg h e t. Igaz, hogy a kath. köröknek nagy politikával foglalkozni nem szabad, de éppen olyan igaz, hogy Kiss főszolgabíró nagy tévedésben leledzik. A községi és megyei ügyek iránt érdeklődni s e téren is, első sorban választások alkalmával határozott kifejezést adni a katolikus iránynak: az még nem politika, a katolikus körök tehát egész bátran foglalkozhatnak a községi és megyei közigazgatási (és nem politikai) ügyekkel.

A községi közigazgatás államosítása.

Irtta: HEISZLER GYŐZŐ

lousberényi jegyző.

Századunk első harmadában a szabadelvű eszmék terjedni kezdték hazánkban, és ezen terjedés tetőpontját érte el az 1848-ik évben; a lázas terjedésnek azonban az ötvenes évek erős gátat vetettek, sőt azt Európaspaszerte elnyomták, s helyébe a vasmarku abszolutizmus lépett: — mégis az egyén jogai ezen helyzetben is, a mennyire annyira meg lettek védve, s inkább az állam kifoláható hatalmának biztosítása és emelése céljából lett minden intézkedés téve, a polgár létfenntartási érdekei nem utolsó gondozásban részesültek az államhatalom részéről.

A hatvanas és hetvenes évek nagy átalakulásokat idéztek elő s Európa térképe lényegesen változást szenvedett. A kormányformák megváltoztak; egyes kisebb államok a nagyobbak által elnyeltek; s mindezek rengeteg költséget igényeltek keresztülvitelük alkalmából, de maig még ezeket is meghaladó, mesés összegek fordítottak a határok fenntartásának biztosítására és az elégedetlen elemek fékmentására, s már oda jutottunk, hogy csupán egy érdek vár kielégítésre, s ez az államok hatalmi érdeke. Ez pedig igen nehéz feladat, mert az e célra

elvont vér és pénzáldozatok a nemzetgazdasági fejlődést zsiibasztják s e mellett a polgároktól évről évre fokozott mérvben követelhetnek az áldozatok: ezen állapot már elviselhetlenné kezd válni. Hogy tehát az állam követelményeinek minél nagyobb mérvbeni kielégítése eszközölhető legyen, a mérvadó körök azon meggyőződésre jutottak, hogy okvetlenül szükséges az állam közegeinek a hatalom legvégső pontjaira — a községekbe — kihelyezése s azon meggyőződés nyert talajt, hogy ez által az állam jövedelmeinek emelkedése mesés összegű leend. En azt hiszem, csatlakozni fognak.

A század jelen utolsó tizedének ország-lási jelszava ugylátszik az: mindent az államért, az egyén érdeke számba sem vehető.

Miként a gőzmozdony nem képes a kisebb járműveket feleslegessé tenni, ugy nem lesz képes az állam a kisebb részek — vármegyék, városok és községek szerepét a közigazgatásban nélkülözhetővé tenni. Megférnek azok egymás mellett és egymást támogatva, a kormányzás az állampolgárok vállain biztosan, bár talán lassabban halad, de az államnak polgárai iránti kötelességei elég jól teljesíthetők: mégis ki lévén adva az összpontosításnak jelszava, az állam rohanva akar a kisebb tényezőkhöz körszűlő gázolni, s elutasítja magától ezek segítő szolgáltatát: az önkormányzatot, a polgároknak érdekükörébe vonását s csakis a látszat kedvéért oly szűk hatáskörrel kívánja fenntartani, hogy az ily alakban nem lesz másra jó, mint arra, hogy a jó tisztviselő működésének gátat vessen. A rossznak pedig fogyatkozásai leplezésére takarót szolgáltatson, mint a közigazgatási bizottságok.

A mai vármegye önkormányzati jogkörre máris elég csekély, ezt azonban nálunk ugy mint Francia, Német és Olaszországban van, még szűkebb szorítani törekvésnek, mi bár talán felesleges, de mégis legalább kivihető a gyakorlatban.

A község önkormányzati jogköre pedig ma is csak szatirája az önkormányzatnak, s az egyedüli, a mi még türethető teszi légkörében a polgár lételet, az, hogy maga — bár most már a főszolgabíró kegyes engedélyével, — választja jegyzőjét, azon egyént, ki a község mint erkölcsi tes-

tület és az egyes polgárok ügyeit intézi, s a bár igen keskenyre szabott ösvényen, a számos eléje gördített akadályon keresztül döcögötti azon rozszant szekeret, melynek községi közigazgatás a neve.

A század vége azonban haladást parancsol, a saját élelmessége, életrevalósága, egy a községek által magát felküzdött, és sok a társadalmon herekánt élőködő által részben üldözött, részben irigyeit tényezővé lett községi jegyzőt, — minthogy hasznavehetősége, sőt nélkülözhetlensége kétségtelemné vált. — az államnak okvetlenül ki kell ragadni eddig üdvösnek és célszerűnek elismert szerep köréből, s kell belőle faragni valami pénzügyi biztos-féle szerepkörű népszerűen közeget.

Ezen metamorfózis az állam közvetlen érdekeit talán csekély mérvben ki fogja elégíteni, de arról ugy látszik, teljesen megfeledkeztek, vagy azt talán feleslegesnek is találták, hogy arra gondoljanak, mit fog tenni az adózó polgár magán ügyei rendezésénél; miképen fog védekezni az államhatalom közegeinek esetleges túlbuzgósága, tulkapásai, vagy tévedései ellen; ki fog neki adó, illeték, hagyatéki, telekkönyvi és katonai ügyeiben segélyére lenni, ha ezen segélyre szorul; talán a sokszor több mértföld távol-ságban lakó ügyvéd, vagy a kir. közjegyző?

Ne ámítsuk magunkat. Sem az ügyvédek, sem a kir. közjegyzők nem lesznek azon helyzetben, hogy ezen követelményeknek drága pénzért is megfelelően képesek legyenek, annál kevésbbé díjazás nélkül, mint azt a községi jegyzők legnagyobb része számtalan esetben teszi.

Tudok községi jegyzőt, kinek irodájából adó, illeték és katonai ügyekben szerkesztett, több százra menő kérvény és felebbezés lesz felterjesztve évenként díjtalanul s nincs rá eset, hogy az eredménytelonek száma a 2%-ot meghaladja!

Ki kárpótolja a jegyző elvesztéséért az adózó polgárt, ha az állami közeg lép a helyébe, a ki neki jó és balsorsában osztályosa volt, mert vele együtt élt és halt meg a községben, hova élethosszig válas tatott meg és — leszámítva, fájdalom, az elz nem hallgatható kivételeket, melyek száma azonban, tekintve a jegyzői karnak igen nagy

T Á R C A.

A kik szerepet cserélnek.

A „Fejérmegyei Napló“ számára irtta:

Valnicsek Béla.

(Végu.)

Ezen első találkozásuk meglehetősen nyugalmas volt. Olga hozzá volt szokva a főesegő s bókokat egymásra halmozó ifjakhoz. Ernő pedig hidegen, tartózkodóan viselte magát. Olgának, mint általában a nőknek, ez a hidegség imponált minden unalmassága dacára. Ő közönségesen ilyen nyugodt, komoly ifjúról álmodozott. Az üres bókoktól, a léha beszédektől már régen megundorodott.

Jól esett az ünnepezt színésznőnek, hogy végre-valahára eszményére talált. Csak azt fájlalta, hogy éppen Ernőben testesült meg az eszménye, a kit megjavítania kellett. És mentől jobban ismerte meg Olga Ernőt, annál nagyobb tisztelettel viseltetett iránta. Mert hiába, a komoly, nyugodt viselést mindenkor győzedelmeskedik a könnyelműség fölött. Tiszteletet viv ki a maga számára.

De míg Ernő kedvező benyomást gyakorolt a színésznőre, addig Olga teljesen közönyös maradt a fiatalember előtt.

Ernő ismerte Olgát a hírből. Azért a lehető legtartózkodóbb volt vele szemben. Félig-meddig sejté, miért ismertette meg őt atyja e színésznővel. Bizonyára megjavítani akarnak, — gondolta magában. S mint tudjuk, eltalálta.

Ez a gondolat még tartózkodóbbá

tette a derék ifjut. Azon volt, hogy ne Olga javítsa meg őt, hanem ő a színésznőt.

Es Veréby Olga fogékonyan mutatkozott a javulásra. Ernővel szemben egészen másképp viselte magát, mint a többi fiatal-emberekkel. Míg az utóbbiakkal odavetőleg foghegyről beszélt, mint a ki tudatában van felsőbbiségének, addig Siklóssy Ernő iránt csupa figyelem, csupa előzékenység volt.

Néha órahosszat is vitakoztak egyről-másról. És a vége mindig ugyanaz. Ernő győzött, Olga fejet hajtott. A derék ifju többször tett kísérletet, hogy megtudja Olgától, vajjon csakugyan megjavítása miatt ismertette-e meg atyja őt vele. De a színésznő hallgatott. Tudta, hogy ha megmondja küldetése célját, elveszti a játékot.

Egy napon aztán azt is elárulta. Ernő oly szépen, oly kedvesen kérte Olgát, hogy képtelen volt ellenállni. Hogyne! Mikor olyan nagyon, de nagyon szépen kéri. Aztán Ernő nem is olyan csélesap, mint a többi. Meglehet tenni a kérését, megérdemi.

Es Olga meg is tette. Megmondta, hogy a tanácsos ur, már mint Ernő édesapja szólította fel, javítaná meg fiát. Ő vonakodott. A tanácsos ur kérte. Ingadozott. A tanácsos ur még jobban kérte. Végre beleegyezett.

Ernő mosolyogva hallgatta a vallomást. Tehát mégis jól gyamította. Megjavítani akarják. Édes Istenem! Mily vakok az emberek. Rontani akarnak és még azt mondják, hogy javítani iparkodnak.

— Es bele tudt egyezni, hogy haszontalan embert faragjon belőlem, a milyenek az én drágalátos barátaim? — kérde Ernő szánakozással.

Olga elpirult.

— En vonakodtam. De nagyon kértek. Aztán beleegyeztem, hebegte. És az ünnepezt színésznő lesüté szeméit. Máskor huszonöt fiatalembernek a kihívó, erős tekintetét kiállja, most egyetlen egy előtt lesütí a szeméit. Ernőnek szemrehányó, panasz-kodó pillantása a szive mélyéig furakodott. Majd így folytatta Olga:

— Nem is azt akarta édes atyja, hogy csélesap, könnyelmű embert faragjak önből. Dehogy. Csak arra kért, öntenék önbe egy kis életet.

— Ugy? No, de remélem, felhagy e szándékával.

— Igen, felhagyok. Sokkal állhatatosabb, semhogy le tudtam volna terelni eddigi utjáról.

— Köszönöm. Valóban örvendek. — szolt Ernő. Majd tréfásan folytatta. Most majd én fogom őnt megjavítani. Szerepet cserélünk. Jó lesz?

— Jó, — válaszolt Olga komolyan.

Ernő nem akart hinni füleinek. — Igazán? Nem tréfál? Komolyan beszél?

— Persze, hogy komolyan.

Ernő arca csak ugy ragyogott az örömtől. Erre az eshetőségre nem is gondolt, hogy még ő javítsa meg Olgát. Olga beleegyezésével! Igazán hihetetlennek látszik. Pedig ugy van. Olga hajlandó a javulásra, maga mondta.

Ernő e naptól fogva boldogabbnak érezte magát. Örült, hogy meggyőződését érvényesítheti. Mert a ki igazán meggyőződött valamiről, mást is meg akar győzni. Nem elégszik meg azzal, hogy ő maga jól él, mást is jó életre igyekszik vezetni. És

számát, mivel sem nagyobb, mint a más életpályákon visszaéléseket elkövető egyéneké, — a községnék és minden egyes lakosának valóságos gondos édesatyja volt és ma is az.

A kath. néppárt szervezése Sár-Szent-Miklóson.

A kath. néppárt országszerte szervezkedik és készül az el nem maradható választási küzdelemre. Szegedről, Csongrádról, Békésről, Kecskemétről, Szolnokról azt jelentik nekünk, hogy ott a párt szervezése serényen folyik. Fejérmegyében sem pihennek elvtársaink s legutóbb *Sár-Szent-Miklóson* alakult meg a kath. néppárt 650 taggal. Lelkünk benső örömeivel üdvözöljük a derék sár-szentmiklósi katolikusokat és kívánjuk, hogy példájukat mindenütt utánozzák. A párt szervezéséről fölvetett jegyzőkönyveiket itt közöljük:

JEGYZŐKÖNYV

mely felvétellett Sár-Szent-Miklóson, 1895. évi január hó 13-án tartott kath. néppárt alakuló gyűléséről.

Tárgy:

A kath. néppárt megalakulása és szervezkedése.

Főtisztelendő Nyers István esperesplébános ur már az előző vasárnap a templomban fölhitva a nép figyelmét a megalakuló kath. néppártra s ma is szép szavakkal fejtegette annak üdvös és célszerű voltát. Ezek után felhívta a szép számmal megjelent híveket, hogy a szükséges tisztviselőket, t. i. elnököt, alelnököt, titkárt, 10 bizalmi férfit és két képviselőt kebelökből választassanak. A nép egyhangulag elnökké Radnics Imre urat, titkárrá Puck István kántort. választotta meg. Továbbá bizalmi férfiakul Kálmán János, Emperger József, Nyiri István, Molnár István, ifj. Soós Mihály, Gráczér Márton, ifj. Takács I. (faddi), Szopori Mihály, Szalai József, Gráczér P.

Ernő erre törekedett. Lefesteni annak az életnek az ürességét, a melyet a színésznek élt. Megutáltatni azt a kört, a melyben eddig mozgott. Kiragadni abból a vallástalanságból, a melybe süllyedt és Istenhez vezetni vissza. Ez volt Siklóssy Ernőnek a terve. E szerint cselekedett.

És nem eredménytelenül! Ernő fogékony tanítványra akadt Olgában. Az ünnepeket színésznek megunta sivár, üres életét. Csak a megmentő hiányzott, a ki őt észre térítse. Most a megmentő is megjelent egy derék, komoly ifjunak, Ernőnek személyében.

Olga napról-napra gyarapodott a keresztény életben. Nehéz volt ugyan a kötelekeket elvagdálni, a melyek őt multjához fűzték. De Ernő komoly törekvése és Olgának odaadása ezt is lehetővé tették. Rövid két hónap lefolyása után már annyira voltak, hogy Ernő föl szólította az ünnepeket színésznek, hallgatna minden vasárnap szent misét. Veréby Olga ezt is megtette. Minden áldott vasárnap misére ment. Persze, az udvarlónak ez nem tetszett. Sehogy sem ment a fejükbe, mi idézhette elő Olgában ezt a gyors változást. Találgatni kezdték.

- Megunta az eddigi életét.
- Érdekesse akarja magát tenni.
- Különcökodik.
- Férjhez akar menni.

És mindégik azt hitte, hogy eltalálta az okát. Pedig dehogyan találta.

Voltak olyanok is, a kik azt rebesgették, hogy Siklóssy Ernő nélkül veszi őt. Azért tájatoskodik a szép Olga.

— Méltó akar lenni bigott szerelméhez.

János; képviselőkül pedig id. Gráczér M. és Hekkel János választattak meg.

Ezekután elnök ur ismétlenül összehátásra buzdítván a népet, a gyűlést bezárta. Kmft.

(P. H.)

Jegyzette: A könyv hitelül: *Nyers István*
esp.-plébános.

Harc pardon nélkül.

(?) A szabadelvű párt tegnap este népes értekezletet tartott, melyen Bánffy báró miniszterelnök röviden kifejtette azon irányt, melyet kormánya követni fog. Bánffy ez alkalommal határozottan kijelentette, hogy az ő kormánya nem új rendszert, nem új irányt képvisel, hanem csak folytatása a Wekerle-kormánynak. Darányi Ignác pedig válaszul a miniszterelnök szavaira erősen hangsúlyozta, hogy a szabadelvű párt nem fogja elhagyni azt az alapot, melyen eddig működött. Az új kormány tehát első sorban egyházpolitikát fog csinálni Wekerle és Szilágyi szellemében. Ez nekünk elég annak kijelentésére, hogy *mi kath. néppártiak irgalmatlan harcot fogunk folytatni a Bánffy-kormány ellen.*

A mi fegyvereink ezentúl is törvényesek, tisztességesek lesznek. Hogy minő fegyverekkel küzd a 67-es kiegyezést és a magasabb erkölcsöt alapjául valló Bánffy kormány, azt ezuttal csak két *tényre* kívánjuk megvilágítani. Az egyik az, hogy Bánffy titkos egyezsére lépett a függetlenségi pártnak 32 emberével, a kik az egyezmény értelmében azzal fogják támogatni Bánffy, hogy fontosabb szavazásoktól abszenciálják magukat s így óvják meg Bánffy-t a bukástól. Bánffy tehát titkon szövetsézik a kiegyezés ellenségeivel... Ha ezt a korona tudná!...

Nem kevésbé megdöbbentő a másik tény, mely a nemzeti pártnak tegnap esti értekezletén derült ki. Ott ugyanis Ernő báró e hó 12-én a nemzeti párt nélkül egy bizalmas megbeszélés alkalmával megkínálta egy tárcával. Ernusz ezen ajánlatot határozottan visszautasította, a miért a nemzeti párt lelkesen megéljenzte, a p p c n y i Albert gróf pedig rövid beszédében kijelentette, hogy semmi néven nevezendő *akcióban*, vagy alakulásban nem vehet részt másnép, mint elvi álláspontja teljes integritásának fontartásával. Ez félreérthetetlen válasz Bánffy azon törekvése, hogy a nemzeti párt megtagadva elveit nem fuziót, hanem tarzfuziót csináljon. Bánffy ezt allattomosan akarta megcsinálni, de alaposan felült s a nemzeti párt elkeseredett harcot fog folytatni ellene.

Még egy harmadik momentumra is kívánunk e helyütt utalni. A szász nép azt óhajtja, hogy a szász képviselők lépjenek ki a szabadelvű pártból. A képviselők azonban valahogyan paktáltak Bánffyval s bennmaradnak a pártban. Vajjon kinek rovására történt a paktum? Hogy vagy a magyar-állameszme rovására történt, vagy a szászokéra, az bizonyos.

Igy kezdi meg Bánffy az ő erőszak-miniszterelnökségét. Csak rajta!

BELFÖLD

— A kath. kongresszus, mint bennünket hivatalosan értesítettek, f. hó 28-án d. e. 10 órakor fog összejönni Budapesten, Esterházy Miklós Mór gróf palotájában (Esterházy utca 30 sz.) A kongresszusra mintegy százötvenen fognak meghívatni azok közül, a kik az ország külöm-

böző vidékein eddig a kath. mozgalmak vezetői voltak.

— A király személye körüli miniszter. A hivatalos lap mai száma közli Jósika Samu báró kinevezését ő felsége személye körüli miniszterré. A Bánffy kormány tehát komplet — a bukásra.

— A képviselőház elnökei. A szabadelvű párt tegnapi értekezletén Szilágyi Dezső kandidálta Bánffy, Berzevicsy Albertet pedig Percel Dezső utódjául. A függetlenségi párt elnökjelöltje Justh Gyula.

— Bánffy báró dicsérete. A „H-k” tegnapi száma első helyen közli a kolozsvári „Ellenzék”-nek néhány régiebb cikkét, melyekben Bartha Miklós orsz. képviselő megdöbbentő adatokkal világítja meg azon „magasabb közéleti erkölcsön kultuszát”, melyet a liberális párt s ennek jelenleg látható feje Bánffy báró Wlassich Gyula miniszter szerint üz. E szerint Bánffy báró még főispán korában nyugodtan eltúrta, hogy egyik főszolgabírája 12.600 frtot sikkasztott. Egy másik főszolgabírája valóságos árjegyzék szerint eladta a falusibiróságokat, és körjegyzőségeket. Bánffy báró ezt is tudta és túrta. Egyik irdaigazgatója utelvelekkel „manipulált” évek hosszu során át. Egyik körjegyző 1800 frtot sikkasztott. Hajaszála sem görbült meg. Az adóbehajtások ő alatta köldusbotra juttatnak 740 családot, de a behajtott 34.000 frtnyi összegből csak 14.000 folyik az állam kasszájába. A többit felemészette az „eljárás költség”. A 740 elárverezett ingatlan hivatalos becsértéke notabene 168.000 frt. — A tiszti ügyész 224 frtot érő birtokot 185 frton vesz és így megy ez tovább eum gratia in infinitum — Bánffy báró nagyobb dicséretére...

— A királyi család tagjainak házasságára vonatkozó törvényjavaslatot Szilágyi Dezső már régen igéte a ház elé terjeszté, de csak most, bukása után adta ki. De az ígret azzal nincs beváltva s a „H-k” szerinte tekintetben Erdélyi Sándor igazságügyminiszternek kötelezettsége nincs.

— Miniszterek becsúzása. A bukott miniszterek nagy applandbal becsúztak elcsütörtökén minisztertanácsból. Wekerle nélegbargu becsúszását mondott, melyben csillagok írásokkal dicsőítette saját működését. De bölesen elhallgatva, hogy az ő minisztersége alatt a közérdek szinte elviselhetlenekké váltak. Hieronymi azt az őszinte vallomást tette volt tisztviselői előtt, hogy a közgazgatási reform az ő minisztersége alatt biz egy lépést sem tett előre, mert hát nagyon el volt foglalva az egyházpolitikával. Lukács Béla is „önérzetel” tekint vissza a bukott kormány működésére. Szilágyi Dezső „meghatottságtól” remegő hangon gloriálta az ő „korszakalkotó” működését s azzal hintett port az ország szemébe, hogy ő 42 törvényjavaslatot, tervezetet és rendeletet készített (a melyekben nincs köszönet.) A közben pedig az új miniszterek szinte észrevétlenül foglalták el hivatalaikat, hogy meg ne zavarják tisztviselőik „lelkcsedését” a bukott miniszterek iránt.

— Új képviselő. Ó-Moravicán (Temes megye) szerdán képviselőválasztás volt. A választás a hivatalos presszió segítségével azzal végződött, hogy a kormánypárti Stojanovics György választott meg Ivanovics Szilárd ellenében. Az agrár párt jelöltje, Beniczky Attila még a választás előtt visszalépett.

KÜLFÖLD.

— A francia válság. Casimir Frier lemondását illetőleg eltérünk a legtöbb zornalisztikai felfogástól. — Mi ebben nagy erkölcsi bátorság nyilvánulását látjuk. — Sokkal könnyebb és kényelmesebb

lett volna az elnöknek helyzete' ha nyugodtan megmaradva magas állásában a dolgokat hagyja maguk szerint fejlődni — mintsem Casimir Periernek abban a francia köztársaságban exponált személyes helyzetében és nagy birtokával megmaradni, a melynek közvéleményével olyan kihívó ellentétbe helyezkedett. Az ő állításai és a helyzet iránti véleménye felett vele szemben ítéletet mondani kompetenseknek nem tarthatjuk magunkat, — kivált azon helyzetnek tüzetes megvilágítása előtt, melynek ez a nyilatkozat kifolyása. De az az egy világosan áll elöttünk, hogy ezen helyzet nagyon komoly és válságos lehet, ha egy oly kiváló egyéniséget ily nagy horderejű nyilatkozatra bír.

Csaknem úgy látszik, mintha a jog és a többség hatálya közt a képzelhető legélesebb konfliktus nyert volna azon garanciális kérdés egy esetében konkrét kifejezést, a mely kétségkívül a hatalmak létogának megítélésében elhatározó súlylyal bír. — Mert oly állam-hatalmat, mely a jog fölé helyezkedik, annál kevésbé lehet maradandónak tekinteni, mennél egyoldalubbán sarkallik szervezete az erkölcsi és nem a hatalmi jogosultság alapján.

A nemzeti gyűlés esztörtökön Versaillesban kétszer szavazás után Faure Felix tengerészeti minisztert választotta a köztársaság elnökévé. Faure jelenleg 54 éves és eddig csak szorgalmas hivatalnoknak de igen közpszerű politikai tehetségnek bizonyult. A szocialisták erős támadásokra készülnek ellene.

Fővárosi levél.

Január 18.

A holnapi napon mutatkozik be az új kabinet az országgyűlés mindkét házában s a kormányfő előterjeszté az azon programot, a melynek alapján vezetni, irányítani akarják az állam hajóját.

Kétségtelen, hogy a programbeszédben benne lesz Tisza Kálmán szent meggyőződéséről kezdve, minden eddig elszöveget szabadelvű bombaszt, frázis s hogy a színes üzek látványos felvonulások so hiányozzanak, arról majd fog gondoskodni a part, mely páratlanul gazdag statista örökben s kitűnően bele is tanult már szerepébe. Lesz tehát ismét egy élvezetes napja a látványosság kedvelőknek, s a kik barátai a finom politikai pikantériáknak, ugy már előre is örülhetnek, mert a „mintakabinet” amint találólag egy hónapja elkezdte, a jártasságával, tehetségeivel a gazdag műsorra a legszebb reményeket nyújtja.

„Lesz mit nevetni a városban, trarara! trarara!”

Azt mondják, Wekerle tüneményes karriert csinált. De hát mit csinált akkor Bánffy Dezső báró, a ki főispánja után oly általános szeretetnek örvendett Erdélyben, hogy a décsi piacon kocsját sárral dobálta meg a nép?

Különben ne higgye a t. olvasó, hogy Bánffy valami erőszakos ember volna. Oh nem, nem erőszakos Bánffy báró csak kedélyes, mely kedélyessége jóízű mosolyra ingerli az embert. Főispán korában történt, hogy elnöklelte alatt a megyei bizottsági tagok igen hosszú vitát produkáltak egy általa benyújtott indítvány fölött. Nem kevesebben, mint tizenhötön szólaltak fel indítványa ellen, s midőn a szövegeket látogatva vége szakadt, Bánffy Dezső báró mosolygó arccal hirdette ki a határozatot:

— Az indítvány ellen senki sem szólalván fel, azt elfogadottnak jelentem ki.

Ezt nevezik Magyarországon önkormányzatnak; ez az erélyes és, melyet Tisza Kálmán patentirozott.

Sie itur ad astra — uti figura docet. Régi atkunk, a visszavonás szelleme ismét tárt karokra lélt nálunk katolikusoknál. Midőn egy szivdobbanásban kellene

egyesülnie a katolikusok millióinak, töredékre szaggatódnak, hogy így elleneink könnyebben elbárhassanak velünk.

Elleneink? Hát vannak nekünk elleneink? Oh dehogya! Hisz nekünk mindenki jóakarónk s dehogya bántana bennünket vagy tenne rosszat nekünk bárki is. Legalább így beszélnek s fájdalom, nem csak a katolikusok.

Ennek hallatára eszembe jut egy kis história, mely ha drasztikus is egy kissé, de ránk nézve igen találó.

Egy gyilkos asszonyt akasztottak a régi fogház udvarán. A delinkvens, midőn megpillantotta a hóhért, nagyon is érthető okokból idegenkedett tőle s lehetőleg igyekezett közelébből.

Kozarek erre elmosolyogta magát s rendkívül barátságosan integetve a delinkvens felé az ő-budai jargonjában elkezdte csalogatni:

— Kummen s', kummen's, i' thu ina ja nix!

Vélünk sem akarnak semmi rosszat csinálni, legalább ők így mondják.

Arnói.

Városi és vidéki hírek.

A győri püspök és a „Fejérmegyei Napló”. Dr. Zalka János győri püspök legutóbbi körlevelében a következő olímerő szavakkal ajánlja papsága figyelmébe a „Fejérmegyei Napló”, mint a kath. néppárt hivatalos közlönyét: „Székesfejérvárott hetenkint 3-szor jelenik meg a „Fejérmegyei Napló” politikai, társadalmi és közgazdasági újság, mely a közügyeket a tiszta katolikus szemlemben tárgyalja. A lap munkásai élén azon kitűnő férfiak állnak, kiket kath. ügyeink jelen szomorú viszonyai közt fáradszónak és dicső vezéreink gyanánt birunk. A nevezett lap azonkívül újabbán a kath. néppárt hivatalos lapjává nyilvánított, mért is az említett lap a legszeleesebb körü terjesztésre méltó.”

— **József főherceg Alesuthon.**

József főherceg és családja f. hó 17-én Budapestről egy heti ott tartózkodása után visszatért alesuthi birtokára s hihető, hogy egyhamar nem hagyja el falusi otthonát. László főherceg Vécsey báró főudvarmesterrel a fővárosban maradt.

— **József főherceg új parancs-örtsztje.** Battyán Bela gróf m. kir. honvéd huszárfőhadnagyot, Battyán Tivadar gróf országgyűlési képviselő öcsesét József főherceg parancsörtsztjévé nevezték ki.

— **Közgyűlés a megyénél.** F. évi február hó 4-ön a megyeház I. emeleti nagytermében közgyűlés fog tartani Fiáth Miklós báró elnöklelte alatt. E közgyűlésen a megyében tervezett vasutvonalakhoz a megye közönsége által adandó hozzájárulási összeg névszerinti szavazás útján lesz megállapítva. A közgyűlésnek 44 pontból álló tárgysorozatából közöljük a következőket: A vármegyei közigazgatási bizottságban lemondás folytán megürült két helynek választás útján leendő betöltése. — A közigazgatási bizottságba 1895. évre tiszti ügyész helyettes választása. — A loávató bizottságának megalkatása. — Alispáni jelentés a közigazgatás állapotáról. — Arvaszéki úlnöki jelentés az arvaszék működéséről. — Féléves jelentések a közigazgatás állapotáról. — Főispán Szógyeny-Marich Géza legutóbb adótfizető bizottsági tagnak minden megbízatásról történt lemondását tudatja. — Ezután az alispán néhány jelentése következik. Szabolcs vármegye közönségének az országos magyar kölcsönös biztosító szövetkezetnek a vármegyei községi- és árva-vagyon biztosítási

tása iránt beadott ajánlatát és pótajánlatát elfogadásra ajánlja. — Pozsony vármegye közönsége az egyházpolitikai törvényjavaslatok szentesítése alkalmával hozott határozatát megküldi. — Az állandó választmány véleményes előterjesztésével bemutatattik: Szenczei Odón és érdektársai kérvénye: a Székesfejérvár—Adony—Szabolcs—Paksig és Székesfejérvár—Sárbogárdig kiépítendő vasutvonalakra 400,000 frt hozzájárulási összeg megszavazása iránt. — Alispáni előterjesztés a csabdi—bieskei utnak vicinális utak sorába leendő felvétele iránt. — Alispáni előterjesztés a községi közmunka összcsoirása, megváltása, a válságdíjak behajtása és felhasználása tárgyában kikötött szabályrendelet módosítása iránt. — Alispáni előterjesztés a gyümölcsészeti vándor-tanítói állásokra vonatkozólag. — Arvaszéki előterjesztés az árva-vagyon kamatkészának 1894. évi II-ik felére leendő megállapítása iránt. — Végül számos községnek különféle ügyében dönt a közgyűlés.

— **Kinevezés.** Gyurikovich Géza dunánadonyi külvárosi tanító Többszökre neveztetett ki rendes tanítói minőségben.

— **Állandó választmányi ülés a megyénél.** Ma d. e. 10 órakor Fiáth Miklós báró elnöklelte alatt a megyeház II-od emeleti kistermében állandó választmányi ülést tartott, a melyre a választmányi tagok mintegy 20-an jelentek meg. A véleményezés véget előterjesztett ügyek nagy része változatlanul elfogadattott. Szenczei Odón és érdektársai kérvényére vonatkozólag a tegnapi ülés határozata helyben hagyott azon hozzáadással, hogy az alispán elnöklelte alatt egy székebb körű bizottság alakíttassék, mely az o célra szolgáló pénzügyekkel foglalkozzék. A gyümölcsészeti vándor-tanítói állásokra vonatkozólag a választmány véleménye az, hogy egyelőre az ügy még nem tárgyalható. Moór községi kérvényét a moóri állami polgári iskolával szemben bemutatott ajándékozás szorződés jóváhagyása iránt pártolól leg terjesztik a közgyűlés elé. — A nadapi tüzoltó-egylet 200 frt segélyt kért a nadapi segélyösszegekből. Kérését megtagadtattott, mivel ez összegből csak szegények kapnak. Szűts Arthur főjegyző a tüzoltóság érdekében ajánlja a kért összeg megadását s ez összeg pótlására pedig a pótdó emelését. Az ajánlat, jöllehet Nadap községi később kész volt megadni a segélyt, ellenzésre talált. A kajászó-szent-péteri éjjeli őr fizetésének 90 frtről 120-ra, a bieskei pónzárnok fizetésének 100 frtről 150-re, a cecei pénztárnok fizetésének 100 frtről 150-re, az állatorvos fizetésének 100 frtről 200 frtra s a rácalmási irnok fizetésének 200 frtről 300 forintra való felemelésére vonatkozó határozatokat a választmány helybenhagyta s pártolól leg terjesztik a közgyűlés elé. Ugyanily értolomban határozott a választmány özv. Strobl Ferencének elhalt férje évnegyedi halálozási illetményének kiutalványozása iránti kérvényére vonatkozólag is. Az ülés 11 órakor véget ért.

— **A zámolyi Edison fonografa.**

A zámolyi uradalom gépésze: Kovács János, a ki a legutóbbi budapesti országos kiállítás alkalmával kiállított miniatúr gépeirt aranykvetével és több drb. aranyval lett kitüntetve, az újév alkalmából érdekes ajándékkal, egy saját készítményű fonograffal kedveskedett Báró Jenőnek, a zámolyi uradalom kasznárjának. A fonograf, a melyet az ügyes gépész csupán a „Találmányok könyvében” és egy fonograf-árjegyekben talált leírás után, de mégis a leírástól eltérőleg készített a nélkül, hogy alkalma lett volna egy fonografnak szerkezetét közelebből megtekinteni, meglehetősen tisztán adja vissza a bomondott beszédét vagy éneket.

— **Megszűnt nőegylet.** Rácal-
más községben az övek óta áldásosan mű-
ködő jótékony nőegylet feloszlott. 1150 ftnyi
vagyonával a közgyűlés rendelkezett és
pedig akként, hogy abból 1100 ftot a
községi előjárásnál helyez el a község-
ben létesítendő szegényház vagy kórház ja-
vára. A megmaradt 50 ftból 20 ftot az
ottani óvónőnek adnak, 25 ftért tanszereket
vesznek a rácalmási szegény iskolás gyer-
mekek számára s 5 ftot a szegények között
osztanak ki. A fozslásról szóló közgyűlési
jegyzőkönyvet jóváhagyás végett felterjesz-
tették a belügyminisztériumhoz.

— **A Kossuth-utoai betöréshez.**
A Günsberger Antónia kárára ollo-
pott ékszerek előkerültek, sőt mi több, már
az orgazda is kézre került Braun Fáni
budapesti lakosné személyében, a kit kö-
zönségesen „Pepi“ néven ismer a dunántu-
li betörők jó része. Ő vitte be a zálog-
házba a lopott ékszereket s miután látta,
hogy a zálogos gyanus szemmel tekint reá,
gyorsan eltűnt. A kapitányság előtt erősen
állítja, hogy a zálogba tett ékszereket ugy-
találta. Ezen állítás valótlanúságát azonban
elégg bizonyítja azon körülmény, hogy
„Pepi“ együtt él Kossz József károlyvárosi
születésű, 40 éves, erős testalkatú, körsza-
kált viselő híres betörővel, a ki csak e hó
9-én hagyta el a börtönt s a kit f. hó 13-án,
azaz a betörést megelőző vasárnap váro-
sunkban többen látták, sőt szívtart is vett a
nevezett dohánytözsdeben. A dunántuli be-
törő bandának ez a híres tagja már hétfőn
d. e. elhagyta a várost. Mielőtt távozott,
a bűnjeleket, nevezetesen egy meglehetősen
hosszu, szurásra, ütésre és feszítésre egy-
aránt alkalmas vasrudat, két alkalmasot s egy
reszelőt papírba csavarva a budai-uton levő
Gebhard-ház mellett eldobta, a melyeket
csak csütörtökön reggel talált meg Singer
József helybeli pékmester inasa, Berki Imre.
A vizsgálat folyamán kiderült, hogy Kossz
innen Budapestre ment, holléte azonban
mindezeideig ismeretlen. Helyette letartóztat-
tak két, a fővárosban már jól ismert egyént,
a kiknek vallomásából kiderült, hogy Kossz
től a napokban pénzt kaptak s hogy vele
sűrűn érintkeztek. Remélhető, hogy a híres
betörő egy két nap múlva a rendőrség ke-
zébe kerül.

— **A vizivárosi ovoda ügye.** Ma
délután 1/3 órákor a viziváros polgárságá-
nak egy, id. Rózsa Ferenc, Péntes Imre,
Rigler János Valentovics Mihály, Knittel-
hoffer György és Fekete József városi bi-
zottsági tagokból álló küldöttség tisztelgett
Huszár Károly kanonoknál, ki előtt dr.
Major Ferenc t. főorvos lendületes szavak-
kal fejtegetvén, hogy a vizivárosnak
mennyire szüksége van ovodára, arra kérte
a kanonokot, hogy mint a vizivárost képvi-
selő bizottsági tag támogassa a vizivárosi
ovoda felállítását célzó mozgalmat. Az agg
kanonok meghatottan s a küldöttség nagy
örmére válaszolta, hogy minden tőle tel-
hető fog elkövetni az ovoda létesítésére.

— **Tartalékos tisztek és had-
nagyok fegyvergyakorlata.** A közös
hadügyminiszter rendeletet adott ki, mely
szerint a tartalékos tisztek és hadnagyok
fegyvergyakorlata a tényleges szolgálatból
való kilépés után következő első, harmadik
és hatodik évben kötelesek bevonulni. A
nem katonai állomáshoz tartozó tartalékos
tisztek, katonai tisztviselők, segédorvosok és
élelmezési gyakorlatok pedig a tényleges
katonai szolgálatból való kilépés után kö-
vetkező második, negyedik és hatodik év-
ben tartanak fegyvergyakorlatot.

— **Halálozás.** Mely részréttel vették
a gyászhirot, hogy Bardon József vezény-
lőtanító tegnap este életének 53-ik, boldog
házasságának 28-ik évében rövid szenvedés
után elhunyt. A boldogultnak hűlt teleme
holnap d. u. 1/3 órákor fog örök nyuga-

lomra tétetni a „Feltámadás“-ról címzett
temetőben. Az engesztelő szent mise áldo-
zat f. hó 22-én reggel 8 órákor fog a felső-
városi templomban a Mindenhatónak bemu-
tattatni. Az elhunytat özvegye, 8 árva, és
édesanyja, 6 testvére, apósa, menyéje és
sógornéja gyászolják. Bardon József
1843-ban jan. 18-án született Sz.-Fejérvárott.
1858—60-ig mint gyakornok, 1860. okt. 15-től
1861. augusztus 22-ig mint segédtanító mű-
ködött a nevelésügy terén. 1861—63-ban a
budapesti tanítóképződeben végezte tanul-
mányait jeles eredménnyel. Tanulmányain-
ak végeztével 1864—66-ig a budapesti
elemi iskolákban mint helyettes tanító sze-
repelt. Azután Székesfejérvárra jött s itt
1866-ban június 30-án megválasztott fő-
tanítónak, a mely tisztét 28 és fél éve
viselte.

— **Népesedési mozgalom.** Szé-
kesfejérvárott f. hó 6-ától 13-áig született 19
gyermek és pedig 12 fi, 7 nő. Ezek közül
törvényes; 8 fi, 6 nő; törvénytelen 4 fi, 1 nő.
Halva született 1 fi. Ugyanezen idő alatt meg-
halt 13 ember és pedig 5 kiskorú, 7 előreha-
ladott korban levő. Mint halálok szerepelt: di-
arhoea és bronchitis 1—1 esetben.

— **Tánevigalom.** A székesfejérvári
I. polgári betegsegélyző és temetkezési egy-
let saját pénztára javára f. hó 20-án világ-
postával egybekötött tánevigalmat rendez.
Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és
hirlapilag nyugtáztatnak. A zenét Csanyi
Károly jóhírű zenekara szolgáltatja.

— **Zálogházi árverések.** F. hó
24-én Schmidegh Adolf zálogházában
a mult hó 24-én lejárt s a mindezeideig ki
nem váltott tárgyak nyilvános árverésen el-
fognak adatni. Február hó 8-án pedig a
Deutsch Katalin zálogházában f. hó
8-án lejárt s ki nem váltott zálogtárgyak
kerülnek nyilvános árverés alá.

— **Élelmes asztaloslegény.** Egy
előkelő családnál az egyik ruhaszekrényt
asztalossal kellett kijavíttatni. El is izentek
Rákos asztaloshoz, ki a szekrény javítását
Varga János legényére bízta. Varga János
remekelt is munkájában s nyugodtan eltá-
vozt. Eltávozása után észrevették, hogy
négy darab arany nyakkendő s több férfi
nyakkendő hiányzott. Jelentést tettek a
rendőrségnél. A rendőrfőkapitány a vizsgá-
lattal Kovács Lajos rendőrbiztost bízta meg,
kinek sikerült a tettest őszinte vallomásra
bírni. Az ellopott tárgyak a károsultnak
visszaadattak, a tolvaj pedig a kir. járás-
bírósnak fog átadatni.

— **Pusztító járvány.** Kápolnás-
Nyók községben a gyermekek közt a
torokgyik és kanyaró. — Ján-
kon a kanyaró járványszerűleg fellépett.
Előszálláson toroklobb, Sárf-Szt-
Miklóson és Csalán pedig kanyaró
esetek fordultak elő. Ereszi községhez tar-
tozó Göböl-járárs pusztán fellépett a torok-
gyik, Nagy-Perkátán a toroklobb, Zámoly
községben pedig a kanyaró. A betegségek
tovaterjedésének megakadályozására a legszi-
gorubb hatósági óvintézkedések megtétettek.

— **Sziven lőtte magát.** Salamon
Ferenc moóri jóraváló iparos — mint ottani
levelezőnk írja — ezelőtt egy évvel öz-
vegyggyé lett. Siratta feleségét, a kivel min-
dig igen jó viszonyban volt, de még jobban
megesott a szive két kis gyermekén, a kik
még nagyon is érezték az anyai gondozás
hiányát. Ily körülmények között bűnös
szerelmi viszonyba keveredett szolgálójával,
melynek vége az volt, hogy f. hó 17-én
este sziven lőtte magát. A golyó azonban
nem jól talált s az öngyilkos még tegnap is
a halállal vívódott.

— **A kulisszák mögött.** A napok-
ban történt, nem is nagyon régen, hogy
Gondos Lajos színész egy próba alkal-
mával összekocogtat Farkas Janka kar-
dalosnővel s a többi között azt találta neki

mondani, hogy tudomása van arról, misze-
rint Farkas Janka kissasszonyt Erzsébeivá-
rosból kitoloncolták. A kardalosnő a járás-
bírósnak elő vitte az ügyet. Tegnapra volt
kitűzve a tárgyalás, a mely, mivel magán-
vádoló Farkas Janka újabb tanukra hivatko-
zott, elnapoltatott.

— **Ne loj!** Ulbert József hardi
lakos mint kovács volt alkalmazva Hardy
Antalnál, a kitől, midőn szolgálatából kilé-
pett, egy kalapácsot s egy állványdeszkát
elvitte. A székesfejérvári kir. törvényszék
ezért 1 havi fogházra, büntetésének letelte-
től egy évi hivatalvesztésre s a politikai
jogok gyakorlásának felfüggesztésére ítélte.

— **Világjáró fiu.** Helyes (Nyakas)
József ezelőtt két héttel elment az iskolába,
a hol az nap volt értesítő-kiosztás, mely bi-
zony Helyesnél nem ütött ki a leghelyeseb-
ben. E miatti szégyenében a makacs fiu vi-
lágá ment s csak ma jött vissza Zala-Szt-
Mihályról.

— **Tűz.** Dunapentelei levelezőnk írja,
hogy ott Hauszer János molnár háza f.
hó 16-án este ismeretlen okból kigyulladt.
A tűzoltóság és a lakosság serény munkája
a házat nem volt képes megmenteni, a tűz
tovaterjedését azonban megakadályozta. A
kár jelentékeny.

— **Eltűnt gyermek.** Ferenczi
János kálozi lakosnak István nevű 8 éves
fia még a mult év augusztus havában a
szülői háztól eltávozt, s azóta nem tért
vissza, a miért is a sárbogárdi főszolgabíró
elrendelte, hogy a gyermeket ne csak a me-
gyében, hanem az egész országban nyom-
mozzák.

* **Egyházi szerek, műhímzések,**
templomi és egyesületi zászlók, miseruhák
keresztuti- és oltárképek, csillárok, fehér-
neműek, kegytárgyak, képek és könyvek
beszerzésére ajánljuk Szűts és Társa,
a bibornok-éreskek és Magyarország herceg-
primásának udvari szállítóit. Budapest, IV.
Kossuth-Lajos-utca. Árjegyzékeiket ki-
vánatra bérmentve kiadik.

Telefon-jelentések.

A Bánffy kormány bemu- tatója.

Budapest, jan 19. (Saját tudósítónk-
tól) A Bánffy kormány ma mutatta be ma-
gát az országgyűlésnek házában. A képvise-
lői bizottság elnöke kudarccal végződött, a fő-
rendi házból hűdésvárossággal fogadtatott.

A képviselet elnöke Andrásy
Tivadar gróf elnökölt.

Az ülés megnyitása után bemutatatik
Zelenyák János löcsei országgyűlési kép-
viselő mandátuma s és a törvényes 30 nap
fontartásával igazoltatik.

Ekkor vonul be az új kormány. lassan
félénken. A baloldal hangos gunykazajjal
fogadja, mely teljesen elnyomja a kormány-
párt elhaló gyenge éljenzését.

Felolvastatnak a Bánffy kormányt ki-
nevező legfelsőbb kéziratok s hódoló tiszte-
lettel tudomásul vétetnek.

Bánffy Dezső br. miniszterelnök állott
fel azután. A bárót az ellenzék gunyos ma-
gátartása annyira kiharozta konceptusából,
hogy csak a kardozva beszélt s beszéde-
je legnagyobb részét úgy olvasta le az előt-
te heverő kéziratból. Meglátszott rajta is,
miniszter-társain is. (a kik közül csak Jósika
báró hiányzott), hogy nagyon kényel-
metlenül érzik magukat a bársonyszékekben.

Bánffy báró miniszterelnök beszéde-
nek eszmemenete a következő:

A király bizalma folytán megalakult
új kormány most jelenik meg először a t-
ház előtt s ezért kötelességének tartja elő-
adni programját.

Főtörökvése lesz a kormányának fen-

tartani a bizalmat a korona és a kormány, valamint a kormány és a törvényhozás két háza között. Politikájában nem lesz agresszív, eszközei nem lesznek sórtók. (Gyúnyos felkiáltások a baloldalon.)

Iránya a kormánynak a szabadelvű (Nagy zaj balfelől.) A nemzetiségekkel szemben azon lesz, hogy a 68: 44. t.-c. fenntartassék a nemzetiségek méltányos óhajai a magyar állameszme keretén belül teljesítenek (Nagy zaj balfelől. Bánffy zavarba jön s olvasni kezdi beszédét. Felkiáltások: Ne olvassa fel a beszédét! Olvassa fel inkább a jegyzőt! Nem szabad beszédet olvasni!)

A kormány a 67-es alapon áll. 28 évek tapasztalatai bizonyítják, hogy ez az alap erős. Tekintve a monarchia nagy hatalmi állását, a kormány nagy tekintettel lesz a haderő fejlesztésére.

Mindenben fenntartja a kormány a leléptett kormány egyházpolitikáját s minden tekintetben végre fogja hajtani a szentesített egyházpolitika törvényeket, a *független levő* javaslatok *integritásához* pedig *szilárdan ragaszkodik*. (Nagy zaj balfelől, helyeslés a jobb oldalon.)

A kormány azon lesz, hogy megtogye a kellő lépéseket a *kath. autonomia* létesítésére és a kongru-ügy rendezésére.

A kormány helyes közoktatási politikát ahajt csinálni, és *felvette programjába a közigazgatás államosságát* és életképes önkormányzat megteremtését (?).

A pénzügyi terén tovább akar haladni az eddigi uton. Fenn akarja tartani az államháztartás egyensúlyát, megóvni az állam hitelét és folytatni a valutarendezés nagy (?) művét.

Végül még a marhatenyésztésről, állatbiztosításról, a szőlők regenerálásáról stb. beszélt Bánffy s aztán ismét a t. ház *jóindulatába* ajánlván magát, a baloldal zajos nevetésre közt leült.

Justh Gyula: A miket Bánffy szavaiból megérteni lehetett, az annak elhallgatása: mi okozta Wekerle bukását? Ennyit megértett a felolvasott beszédből, hogy az új kormány a régi irányban fog haladni. Ez nem parlamentáris eljárás. Bánffy-kabinetje hasonlíthatatlanul gyengébb a Wekerlénelé.

A mi a fuzió t. illeti, ezt a király is óhajtja. De K h u e n-H é d e r v á r y grófnak ennek létesítésére vonatkozó törekvéseit a szabadelvű párt hatalmi érdekei megfűsítették. Ez a r u l á s a n e m z e t e l l e n. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A helyes politika főcélja nem lehet egy közjogi alap megvédése hanem kell, hogy a haza boldogulása legyen. A 67-es kiegyezés pedig kutforrása minden bajainknak s ezért nem viseltetik bizalommal az új kormány iránt sem. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

A p p o n y i Albert gróf csak röviden kíván beszélni. Bánffy programjának formulázást a legkevésbé sem tartja szerencsésnek (Élénk helyeslés balfelől, s a középben). A bizalomnak nem annyira a korona és kormány, hanem a korona és a nemzet közt kell léteznie (Zajos helyeslés balfelől).

A mi a szentesített egyházpolitikai törvények életbeléptetését illeti, ő meg van róla győződve, hogy a kormány őszig ezen életbeléptetés prologálását fogja kérni (Élénk helyeslés balfelől).

Az eddigi állapotok már nem tarthatók fenn s az eddigi kormány büneül rója fel a 67-es kiegyezés iránti általános bizalmatlanságot.

S z a p á r y Gyula gróf elejétől fogva ajánlotta a fuziót és most is ahhoz ragaszkodik. A kormánynak feltétlen többségre van szüksége, azt pedig csak a fuzió útján érheti el, a minthogy üdvös munkálkodás csak a fuzió segítségével lehetséges. Azon reményben veszi tudomásul Bánffy szavait, hogy Bánffy ez irányban fog működni.

Darányi Ignác a baloldal nagy zaja közepette polemizál Justhral és tagadja, hogy a szabadelvű párt hiúságból, önzésből utasította vissza a fuziót.

Bánffy Dezső báró nem tartja helyesnek a korona eljárását a házban megbírálni, (Nagy zaj.) Az ellenzéki szónokoknak azt válaszolja, hogy *érintetlenül* kívánja fenntartani a szabadelvű programot.

5 pernyi szünet után E ö t v ö s Károly kijelenti, hogy nagy hibának tartja a nagy függetlenségi párt kizárását a korona tanácsából. A közigazgatás államosságát nem fogja megszávnani.

P o l ó n y i Géza szerint Bánffy nem tud, vagy nem akar válaszolni az ellenzéki támadásokra. Az egész válság szabadelvű demonstráció volt a korona előtt, de a szabad-olvópárt utóvégre, hogy a koronát egészen magára ne haragítsa, azzal akarja elnémitani a válság okát, Szilágyi Dezsőt, hogy a képviselőház elnökévé választják.

S e r b á n Miklós részletes nemzetiségi programot kíván.

Bánffy Dezső br. kijelenti, hogy respektálni fogja a nemzetiségek jogait.

Ezek után, az idő már előrehaladott lévén, elnök az ülést bezárja.

A legközelebbi ülés hétfőn lesz.

A főrendiház ülése

d. u. 2 órkor kezdődött S z l á v y József elnökölte alatt.

A püspöki kar részéről V a s z a r y Kolos bíboros-hercegprímás és C s á s z k a György kalocsai érsek vannak jelen,

A kormány teljes számban van jelen.

A legfelsőbb kéziratok felolvasását állva hallgatja végig a főrendiház, mire

Bánffy Dezső br. ugyanazon beszédet mondja el, mint a képviselőházban.

Z i c h y Nándor gróf feleslegesnek tartja annak a kijelentését, hogy a főrendiház hódolattal fogadja a király akaratát. A kabinet iránt azonban ismert álláspontjánál fogva jóindulattal nem lehet. Mindazonáltal üdvözli az új kormányt.

Több szónok nem jelentkezvén, elnök az ülést bezárja.

Budapesti értéktözsde.

Budapest, 1895. január 19.

Az üzkerkedési papírok árfolyama ma a következők voltak:

Magyar aranyjárdék . . .	124.35
" korona " "	99.05
Villamos vasút részv. . .	304.50
Rimamurányi " "	286.—
Bazilika sorsjegy " "	8.70
Jósziv " "	3.10
Vöröskereszt " "	12.75

TÁVIRATOK.

Arco, jan. 19. (Ered. távirat.) A l b r e c h t főherceg állapota már annyira javult, hogy a beteg elhagyhatja az ágyat és sétákat tehet a szobában.

Salzburg, jan. 19. (Ered. táv.) Spuringbachban az éjjel egy személyvonat összeütközött egy tehervonattal. Sokan megsebesültek.

Irodalom és Művészet.

— **Az Aquinói-Szent-Tamás-Társaság** az 1895-ik évi január hó 23-án d. u. 6 órkor Budapesten, a Szent-István-Társulat gyűléstermében (Királyi Pál-utca 13. sz.) rendes felolvasó gyűlést tart, melyre a Társaság alapító, pártoló és rendes tagjait, valamint az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja Budapesten, 1895. január 15-én *az elnökség*.

Tárgysorozat. 1. Folyó ügyek. 2. Dr. G i e s s e i n Sándor rendes tag felolvasása: A vallás eredete és fejlődése a modern vallásbölcseleti elméletek szerint.

3. Dr. K i s s János rendes tag felolvasása: A toremítés fogalma.

— **Az Ungária** román folyóirat szerkesztője, M o l d o v á n Gergely kolozsvári egyet. tanár, lapjában eddig a magyar irodalmat s a magyar kultúrát ismertette román ajku honfitársaikkal; a jövő hónapban pedig egy új folyóiratot indít meg, a melyben magyar nyelven a román viszonyokat, irodalmat és kultúrát fogja ismertetni. Hivatva lesz tehát e magyar és román nyelvű folyóirat közelebb hozni egymáshoz e két nemzetet, megszüntetni ama surlódásokat, a melyek napjainkban mindinkább nagyobb méretet öltenek. Ajánljuk tehát e folyóiratot a közönség pártfogásába. Az előfizetések az Ungária szerkesztőjéhez Kolozsvárra (Külmonostor u. 13.) küldendők. Előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt.

— **„A magyar nemzet története“** című *Szalay-Baróti*-féle füzetes vállalatból, melyet már több ízben volt alkalmunk olvasóink figyelmébe ajánlani, most jelent meg a 6. füzet. Ebben bevégződik „A fejedelmi kora“ e. szakasz és megkezdődik az Árpád-házból való királyok korának tárgyalása. Ehhez a füzethez is külön műmelléklet van csatolva: Szt. István palástjának rajza, melyet Ipolyi A. „A magyar ezt. korona története és műleírása“ című műve nyomán Tull Ödön készített. Igen szépek a szövegbe nyomott illusztrációk is, melyek közül kiemeljük a következőket: Veszprém, a magyar szent korona hátulról nézve. Visegrád (Rohboch akvarell képe nyomán készült metszetről); Pozsony (a XVII. században készült s az Orsz. Képtárban őrzött metszetről); az orsovai korona-kápolna, a korona ládája; Szt. István signuma a pannonhalmi apátság kiváltságlevelén; Pannonhalma; Szt. István fejerekllytartója; Szt. István pecsétje; Szt. István kardja; II. Henrik, Szt. István sógora (egy régi kódexből); Imre herceg (Szent István palástjáról rajzolta Tull Ödön); a szent jobb, eredeti fényképről készült rajz; végre Szent István ezüst denárja. Amint e felsoroltakból is látható, a kiadó-cég derekasan bevállja mindazt, amit prospectusában a képek bősége tekintetében ígért. A szövegről is teljes elismeréssel nyilatkozhatunk, és ismételhetjük, hogy a Szalay-Baróti-féle történelem valóban megérdemli, hogy helyet találjon minden magyar ember könyvespolcán. Az egész mű körülbelül 65 füzetre van tervezve. Minden hó 1-én és 15-én egy-egy füzet jelenik meg, melynek ára 30 kr. Előfizetheti negyedévre (6 füzet) 1 frt 80 kr-ával. Az előfizetési díjak a kiadóhivataltal (Andrássy-ut 21. sz. a.) küldhetők.

— **„Herkó Páter“** kath. élelap folyó évi 3. száma rendkívül változatos tartalommal, igen sikerült képekkel és szöveggel jelent meg. Melegen ajánljuk a rövid fennállása dacára is már szokatlanul elterjedt élelapot olvasóink figyelmébe. A „Herkó Páter“ előfizetési ára egy évre 4, félévre 2 frt. Szerkesztője M a r k o s Gyula, a Kath. Örtizek ismeretes költője, kinek címére az előfizetési pénzek küldendők. (Budapest, zsidó-utca 7.)

— **Kakas Márton.** A Sípulusz által szerkesztett élelap 3-ik száma igen sikerült illusztrációkkal és szövegtartalommal jelent meg. A „Kakas Márton“ előfizetési ára egész évre 4 frt. A szerkesztőség címe: Budapest, Rökk-Szilárd-utca 4.

— **Szinház.** Csütörtökön telt ház előtt léptet fel a nemzeti színház egyik rokonszenves alakja, *Török* Irma kisasszony. Csiky Gergely hatásos színművében: *„A vasember“*-ben. A nemes ambícióval játszó művésznő magasan kiemelkedett szereplő társai közül s drámai tehetségének szép jelét adta E d i t h szerepében. Hangját az érzés heve, finom zománc, bohizelgő melegség hatotta át. Nem produkált hangzatos szavakat; beleélté magát szerepébe, átérte azt s a mit érzett, reszkető hangján, szemének csillogásával, arcvonásaival, ügyes, kifejező kézmozdulataival jelezte ki. Nagy hatást ért el az önfeledő, a megaláztatás s a kétségbeesés kitöréseivel, a midőn keresetlenség, természetesség, a valódi művészet eme legfőbb vonásai jellemzők leginkább játékát. S á r d i (Bárdi Gábor) sikeresen

alakította halás szerepét, erős hangját, szilárd magatartását eléggé érvényre emelte. Szatmári (Andor) tetszéssel oldotta meg feladatát, teljes odaadással játszott. (k.)

Pénteken ismét Török Irma vendégzereplésével Shakespeare tragédiája, „Romeo és Julia” játszódtott le szép számu publikum előtt. A közönség gyakran hívta lámpák elé s megjelenezte a jeles művésznőt. Böven kijutott a taps partnerének, Szathmárinak (Romeo) is, a ki azonban minden igyekezete dacára sem tudott egy színvonalra helyezkedni Török Irmával. Ugyes alakításáért ki kell még emelnünk Oláhneét (dajka), a ki ez este is tehetséges komikának bizonyult.

Deréki Antal jutalomjátéka. Felhívjuk a közönség figyelmét a társulat egy ügybuzgó tagjának, Deréki Antalnak jutalomjátékára, a melyet az igazgatóság a rendezésben kifejtett fáradhatlan tevékenységéért, páratlan szorgalmáért s elért sikereért f. hó 25-én ad, a mely alkalommal egy kitünő francia szimfónia: „A párisi rongyszédő” kerül színpadra, a melynek előadásában a társulat elsőrendű tagjai közreműködnek.

A színház jövőheti műsora. Vasárnap, jan. 20-án d. u. félhét óráig „Az állatszeliiditő”; este „A napraforgó” másodsor. Hétfőn, jan. 21-én „Orpheus az alvilágban”, operette. Kedden, jan. 22-én „A velencei kalmár”. Szerdán, an. 23-án „Az özvegy kisasszony”. Csütörtökön, jan. 24-én „A madarász”, operette. Pénteken, jan. 25-én „Párisi rongyszédő”. Deréki Antal jutalomjátéka. Szombaton, jan. 26-án „A mikadó”, operette.

Szerkesztői üzenetek.

Csorna-Kapuvár és Vidéke, 519 sz. a. rendesen Kapuvárra megy. — M. Gy. urnak. Dunapataj. Erdők cikkét elteszük, de nem közöljük, nehogy a szolgabírók még ebbe is belekapaszkodjanak. Azt a csekély bélyegdíjat a legszegényebb kör is megfizetheti. — O. O. Nagyon terjedelmes, úgy, hogy három részre osztva fogjuk adni legközelebb. — J. Fiume. Hétfőn. — Assakürth. A tüzet e hó végére fog megjelteni. — B. Erési. Helyes. Tanítóik — kik leveleznek — felülért kapják.

Közgazdaság.

Munkások nyereségrészesedése.

Budapest, január 15.

A szocial-demokraták tanainak kissé megenyhített formájában vetették fel még 1891-ben Londonban azt a kérdést, hogy az egyes iparos cégek úgy Nagy-Britanniában, mint néhány más európai államban a munkásoknak a nyereség egy részét engedjék át.

Az angol kereskedelmi minisztérium munkaszálya (labour departement) most egy 189 oldalra terjedő közleményben kimerítően tárgyalja a Liverpoolban már meghonosított rendszert.

E közlemény fölötta érdekes. Kiténik ugyanis belőle, hogy Liverpoolban a jelzett rendszer már 1865-ban kezdődött, de csak 1889-ben vert gyökeret, mikor is tizenhat cég vezette be lassan-lassan, azután meg 101 cég követte a példát.

Ez a nyereségrészesedési rendszer jelenleg uralkodik 11 fémgyárban, 5 textilgyárban, 2 ümárcégnél, 1 agyagkam-gyárban, 2 légszuszoggyárban, 2 pékműhelyben, 2 házépítő- és díszítő cégnél, 2 készruha üzletben, 13 élelmiszer üzletben, 8 földbirtokon stb.

A módoszatok, melyekkel a kérdéses tantímeteket nyújtják, különbözöek, de a munkás nem köteles részvényeket vásárolni, vagy egyéb pénzbeli kötelezettséggel résztvenni a vállalat nyereségeiben, vagy vesztéségeiben. Kivételt képez e tekintetben 12 cég. Így például: Fox Brothers & Co. gyárában a munkásoknak a lefizetett összegért évenként nem kevesebb, mint 4 $\frac{1}{2}$ % és nem nagyobb, mint 10% nyereség, Willams & Robinson gyárában azoknak a munkásoknak, kiknek öt százalékos prioritási részvényök

van, ha az évi nyereség az öt százalékot túlhaladja, nagyobb kamat, más cégeknél egy minimal-részesedés biztosított. A legtöbb esetben a munkás az egész nyereségből részt kap, a nélkül, hogy e rész maximuma vagy minimuma meg volna állapítva, de az is előfordul, hogy a vállalatnak csak abban a részében vesz részt a nyereségyben, melyben dolgozik, vagy pedig, ha a nyereség bizonyos nagyságot elért, bont kap a munkaadótól, ki maga határozza meg ennek nagyságát.

Vannak aztán olyan vállalatok, melyeknél a munkás a nyereség tíz százalékát kapja. A bristol malomban öt százalékos, az Idris-féle ásványvíz cégnél pedig a befektetett tőke bizonyos évről-évre a nyereség nagysága szerint számított kamatszázának többlet osztatik szét e munkások között. Vannak esetek, a mikor a részesedés a tiszta nyereség ötven százalékáig terjed.

Egy irószeg-gyárban úgy osztották be a nyereséget, hogy ha az osztalék túlhaladja a hat heti bér összegét, a többlet tartalék-alapra fordítják, hogy a kedvezőtlenebb üzleti évekre legyen a miből pótolni a hiányt.

Az osztalékok elnyerésére bizonyos föltételek vannak megállapítva, legtöbb esetben ezek abból állanak, hogy a munkás megszakítás nélkül 6 vagy 12 hónapig dolgozott legyen egy vállalatnál; de van olyan vállalat is, a mely 2—3 évi munkaidőt követel. Megint vannak más gyárak, a hol az igazgatóság jelöli ki azokat a munkásokat, a kik osztalékra méltóak. Chrill, Thomas, Brothers gyárában a munkásnak köteleznie kell magát arra, hogy a szolgálatot hat havi felmondás után hagyhatja el; a londoni „South Metropolitan gar Comp”-nál a munkás nem lehet tagja a légszusz munkások egyesületének, a mely már igen sokat dolgozott munkabeszüntetések alkalmával. Nyugat-Hartlepoolban a Róbert Martin cég gyáraiban kötelező minden munkásnak, hogy belépjen a munkásegyletbe, ismét más cégeknél föltétel az, hogy a munkás tagja legyen egy betegsegélyző és tometkezési egyletnek.

Ha megfigyeljük a hivatalos jelentés adatait, mondanunk sem kell, hogy az olyan cégeknél, melyek a munkásoknak osztalékokat adnak, a sztrájk a legtrikább esetben fordul elő, és tény az is, hogy a munkások nyereségrészesedése javítja a viszonyt a munkások és a munkaadók közt. A szocial-demokraták azért nem is szeretik ezt a rendszert, mert ezer és ezer munkás megy rájuk nézve veszendőbe. A mint látszik, az angol mégis csak praktikus ember. (á.)

A fejérmegyei vicinális vasutak.

Szeniczey Ödön és érdektársai, a fejérmegyei helyi érdekvasutak engedélyesei a megye törvényhatóságához még a múlt évi december hóban azon kérvényeket terjesztették, hogy a múlt évi május 7-én hozott közgyűlési határozat módosításával mondja ki a közgyűlés, hogy azon esetre, ha az engedményesek a székesfejérvári—sárbogárdi vonalat azonnal trasszírozák s az adony—szabolcsi vonallal egyidejűleg kiépítik, és mindkét vonalat a forgalomnak egyidejűleg átadják: úgy az adony—szabolcsi—paksi vonalra 200.000 frtot, a sárbogárd—székesfejérvári vonalra pedig ugyanannyit hasonmennyiségű törzsrészeny ellenében az építés ideje alatt három egyenlő részletben megszavaz, illetőleg folyóvá tesz.

Az állandó vasuti bizottság e hó 18-án a vármegyeházán tartott ülésében beható vita tárgyává tette ezt a kérvényt.

Az értekezletet Huszár Ágoston alispán nyitotta meg, mire Fiáth Miklós br. főispán pártolja a vállalkozók kérvényét és kijelenti, hogy a sárbogárdi vasut egyaránt fontos a megyére és a kormányra (?) s hogy azt csak a Szabolcsival egyszerre lehet kiépíteni. A bicskei vonalat el kell különíteni a másik két vonaltól s a reá eső hozzájárulást oly módon biztosítani, hogy a

terv meghiusulása esetén a vaáli járásban más irányban tervezendő vasut szubvencionáltassék.

Szűts Jenő főszolgabíró a bicskei vonalra eső 200.000 frt hozzájárulása biztosítására hasonló szellemű javaslatot terjeszt elő.

Czirák Antal gróf a három vasutat egyszerre kívánja kiépíteni, mert a bicskei vonal életkérdést képez s mert a három vasutnak megszavazott 600.000 frt el nem választó.

Fiáth Miklós báró főispán konstaltálja, hogy a különválasztás már megtörtént, mikor a szabolcsi vonalra 200.000 forintot szavaztak meg.

Sárközy Aurél komáromi főispán Czirák gróf felvilágosítására megjegyzi, hogy a vállalkozók 400.000 frtért két vonalat akarnak kiépíteni. Pártolja az engedményesek kérvényét.

Molnár Béla kétségtelennek tartja a bicskei vonalaknak kiépítését, ha a kívánt 35% hozzájárulást az érdekeltség össze hozza.

Szeniczey Ödön pártolja Szűts Jenő határozati javaslatát.

Czirák Antal gróf nem tartja méltányosnak, hogy a pótadóból fedezendő hozzájárulás a felső vidéket is terhelje, a melynek a két vasut semmi hasznát sem hajt. A sárbogárdi vasut kiépítést ajánlja.

Dr. Piek Gyula megszavazza a hozzájárulást, a melyet oly módon ker folyósítani, a mint az államségély utalványoztatik. Kéri kikötöni, hogy az alakuló részvénytársaságban két igazgatói állás a vármegye közönsége részére tartassék fenn és hogy a vasutak két év alatt üzembe helyezessenek.

Sárközy Aurél csatlakozik Piek Gyula és Molnár Béla nézeteihez.

Fiáth Miklós br. jelzi, hogy a hozzájárulást kölcsönből, a kölcsönt pedig pótadóból fogják törleszteni.

Hasonló értelemben szólal fel Udvardy Sándor főszámvevő is.

Szeniczey Ödön az üzembe helyezés határidejét két és fél évben kéri meghatározni.

Végre a bizottság elhatározta, hogy a következő véleményt terjeszti az állandó választmány elé a közgyűlés elé leendő pártoló előterjesztés céljából:

Pártolja Szeniczey Ödön és társai azon kérvényét, hogy a székesfejérvár-sárbogárdi vonalra ép úgy, mint az adony-szabolcsi vonalra a múlt évi májusi közgyűléen megtörtént, az elvben már megszavazott 600.000 frtból 200.000 frt megszavaztassék oly kikötéssel, hogy a székesfejérvár-adony-szabolcsi és székesfejérvár-sárbogárdi vonalak az e tárgyban hozott közgyűlési határozat miniszteri jóváhagyása napjától számítva lehetőleg 2 $\frac{1}{2}$ év alatt egyszerre kiépítenek.

Az építési költségek megfelelő törzsrészenyek ellenében három részletben lennének fizetendők. Az első részlet a jóváhagyás után, a második az alapmunkálatok elkészítése után, a harmadik pedig a vasut üzembe vétele után.

Azonban tekintettel arra, hogy az adony-szabolcsi vonalra az előmunkálatok már megkezdettek és a székesfejérvár-sárbogárdi vonal építési munkálatai később eszközölhetnek: javaslatba hozatik, hogy a székesfejérvár-sárbogárdi vonal hozzájárulási összegétől elkülönítve folyósítassék, mert mindkét vonal teljes kiépítése egy időben alig lesz eszközölhető.

A székesfejérvár-bicskei vonalra engedményesek kiépítési kötelezettsége fentartandó, ha azonban 2 év alatt ezen vonalra a 35% törzsrészenyét az érdekeltség hiánya folytán előtérmetni nem lehetne s így a vonal kiépítése kivihetetlenül válnék, a 200.000 frt a vaáli járásban netán más irányban építendő vonal kiépítéséhez volna kilométerenkint kiadandó oly arányban, mint az a többi vonalakra megszavaztatott.

Ha az adony—szabolcsi és székesfejérvár—sárbogárdi vonalakat egy társulat épi-

A

SOÓSKUTI TAKARÉKPÉNZTÁR

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1894. ÉVI

ZÁRSZÁMADÁSA.

III. ÜZLETÉV.

MEGHIVÁS.

**

A soóskuti takarékpénztár részvénytársaság

1895. február hó 6-án d. e. 9 órákor

a takarékpénztár helyiségében megtartandó

III. évi

RENDES KÖZGYÜLÉSÉRE.

A gyűlés tárgyai:

- I. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
- II. Az évi zárszámadás megvizsgálása, osztalék megállapítása és a felmentvény megadása.
- III. Elnök, alelnök és 10 igazgató választása.
- IV. Felügyelő-bizottság választása.
- V. Netáni indítványok tárgyalása.

Figyelmeztetés! Ki a közgyűlésen szavazati jogát gyakorolni kívánja, köteles a részvényét a közgyűlést megelőzőleg legalább három nappal elismervény mellett a társaság pénztáránál benyújtani.

Mérleg-számla az 1894-ik évről.

VAGYON	Fr. Kr.		TEHER	Fr. Kr.	
	Fr.	Kr.		Fr.	Kr.
Váltókra adott kölcsönök	70188	13	Alaptőke	25000	—
Jelzálog kölcsönök	20223	—	Tartalék-tőke 5% kamatjával	278	61
Kötvényre kezesség mellett kölcsönök	9666	—	Külön tartalék-tőke	1001	—
Kamat-hátralék	291	97	Betét tőkésített kamataival	68821	04
Más pénzügyintézetnél betét kamataival	7816	07	Önsegély-egyleti betét tőkésített kamataival	15163	50
Leltár	1061	70	Fel nem vett osztalék	11	90
Készpénz	3803	38	Mult évről átvitt nyeresemény	43	41
			Átmeneti kamat	230	79
			Nyeresemény egyenleg	2500	—
Összesen	113050	25	Összesen	113050	25

Pénztári forgalom 460,451 frt. 88 kr.

Veszteség- s nyereség-számla az 1894-ik évről.

TEHER	Fr. Kr.		VAGYON	Fr. Kr.	
	Fr.	Kr.		Fr.	Kr.
Kifizetett és tőkésített betét-kamatok	3390	75	Általános kamatokban	7160	51
Tisztviselők és szolga fizetésre	876	—	Előjegyzési díjakban	278	84
Adóra	280	70	Más pénzügyintézetektől kamat	529	15
Betéti kamat adó	304	48			
Házbérre	80	19			
Tartalék-tőke 5% kamata	15	15			
Posta bérekre	14	99			
Nyomatványok és fűtő anyag	74	41			
Kezelési költségekre	216	—			
Jótekmény célra	3	—			
Leírás	212	83			
Nyeresemény-egyenleg	2500	—			
Összesen	7968	50	Összesen	7968	50

Soóskut, 1894. december 31-én.

Kálmán Károly,
vezérigazgató.Várady Mihály,
igazg. tag.Paulik János,
igazg. tag.Andreotti Antal,
igazg. tag.Patatis György,
igazg. tag.Czeilinger Mihály,
igazg. tag.Rehus János,
igazg. tag.Well Dávid,
igazg. tag.Rainer János
könyvelő.Ländler Adolf
pénztárnok.

Ezen mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát a felvett leltár szerint megvizsgáltuk, megbíráltuk, az üzleti könyvekkel összehasonlítottuk és minden tételét helyesnek találtuk. — Soóskuton, 1895. január hó 16-án.

Veszely Vilmos,
f. b. t.Schober Lajos,
f. b. t.Braun Lajos,
f. b. t.

A sóskuti takarékpénztár részvénytársaság igazgatóságának**Jelentése.****Tisztelt Közgyűlés!**

Intézetünk 3-ik rendes közgyűlésén a lefolyt 1894-ik évre vonatkozó üzleti mérleget a következő jelentésünk kapcsán van szerencsénk bemutatni.

Az egyes üzletágak kezelése az 1894-ik évre következő eredményt szolgáltat.

Betétekből:

Egyenleg 1894. január 1-én	62,403 frt 34 kr.
Az év folyamán betéttett	32,959 frt 26 kr.
Tőkésítés által hozzájött	2,802 frt 15 kr.
Összesen	98,164 frt 75 kr.
Az év folyamán visszafizettetett	29,343 frt 71 kr.
Egyenleg az év végén	68,821 frt 04 kr.

Önsegély-egyleti betét.

Egyenleg 1894. január 1-én	7,128 frt 29 kr.
Az év folyamán betéttett	7,743 frt 20 kr.
Tőkésítés által hozzájött	489 frt 25 kr.
Összesen	15,360 frt 74 kr.
Az év folyamán visszafizettetett	197 frt 24 kr.
Egyenleg az év végén	15,163 frt 50 kr.

Váltó számla.

Egyenleg 1894. január 1-én	56,450 frt 19 kr.
Az év folyamán leszámított	186,124 frt 67 kr.
Összesen	242,574 frt 86 kr.
Beváltatott	172,386 frt 73 kr.
Egyenleg az év végén	70,188 frt 13 kr.

Jelzálog kölcsönök.

Egyenleg 1894. január 1-én	16,948 frt — kr.
Az év folyamán kiadatott	3,575 frt — kr.
Összesen	20,523 frt — kr.
Az év folyamán törlesztett	300 frt — kr.
Egyenleg az év végén	20,223 frt — kr.

Kötvényre kezesség mellett kölcsön.

Egyenleg 1894. január 1-én	7036 frt — kr.
Az év folyamán kiadatott	2,940 frt — kr.
Összesen	9,976 frt — kr.
Az év folyamán törlesztett	310 frt — kr.
Egyenleg az év végén	9,666 frt — kr.

Más pénzügyintézetnél betét:

Egyenleg 1894. január 1-én	14,286 frt 92 kr.
Az év folyamán elhelyeztetett	2,000 frt — kr.
Hozzáadva a kamat	529 frt 15 kr.
Összesen	16,816 frt 07 kr.
Az év folyamán kivétel	9,000 frt — kr.
Egyenleg az év végén	7,816 frt 07 kr.

Pénztári számla.

Pénztári maradvány 1894. január 1-én	2,753 frt 80 kr.
Bevétel	229,373 frt 83 kr.
Összesen	232,127 frt 63 kr.
Kiadás	228,324 frt 25 kr.
Pénztári egyenleg	3.803 frt 38 kr.

Nyereség- és veszteség-számla.

Mult évről áthozott nyereség	43 frt 41 kr.
1894. évi jövedelem	7,968 frt 50 kr.
Összesen	8011 frt 91 kr.
Teher	5468 frt 50 kr.
Rendelkezésre álló egyenleg	2543 frt 41 kr.

A kitüntetett nyereséget az alapszabályok 68. §. értelmében a következőképpen tervezzük felosztani és pedig:

10 százalék tartalékalaphoz	250 frt — kr.
20 százalék jutalékokra	500 frt — kr.
70 százalék osztalékra 1000 darab részvényre à 1 frt 75 kr	1750 frt — kr.
Jövő évi nyereség-számlára	43 frt 41 kr.
Összesen	2543 frt 41 kr.

Jelentésünket befejezve, kérjük a t. közgyűlést, miszerint a felügyelő-bizottság jelentése alapján úgy részünkre, mint a felügyelő-bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

A három évi megbízásunk lejárván, ezennel az intézetünknek mint belépő igazgatósága állásunkat rendelkezésre bocsátjuk és magunkat a t. közgyűlésnek becses jóindulatába ajánljuk.

Kelt Sósokuton, 1895. január hó 16-án.

Az igazgatóság nevében

Kálmán Károly
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG JELENTÉSE.**Tisztelt Közgyűlés!**

Felügyeletünkre bízott takarékpénztár üzletvezetését a lefolyt évben a kereskedelmi törvény 195. §. értelmében lelkiismeretesen ellenőriztük, és jelentjük, miszerint az igazgatóság által bemutatott zárszámadást az 1894. évi december 31-én felvett részletes leltár alapján átvizsgáltunk és azt az alapszabályok értelmében teljesen helyesnek találtuk, miért is a kimutatott tervezethez hozzájárulunk.

Kérjük a t. közgyűlést, miszerint a kimutatott 2500 frt tiszta nyereség felosztását az igazgatóság indítványa szerint elfogadni és úgy részünkre, mint az igazgatóság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Megbízásunk lejárván, megköszönjük a bennünk helyezett bizalmat, és ajánljuk magunkat a szokott tisztelettel

Sóskut, 1895. január hó 16.

VESZELY VILMOS,
f. b. t.

SCHOBER LAJOS,
f. b. t.

BRAUN LAJOS,
f. b. t.